

Maksullisen palvelun tulot yliopistokirjastojen rahoituslähteenä

Korkeakoulukirjastojen talousseminaari

28.11.2012

Eeva Laurila

Kehittämispäällikkö

Esityksen tavoite

- Herättää keskustelua maksullisen palvelutoiminnan merkityksestä ja mahdollisuuksista korkeakoulukirjastoissa

Esityksen sisältö

- Tilastotietoja maksullisesta palvelutoiminnasta rahoituslähteenä (tarkastelukohteena yhden organisaation yliopistokirjastot)
- Tilastotietoa maksulliseen palvelutoimintaan käytetyistä resursseista
- Kysymyksiä ja pohdintaa

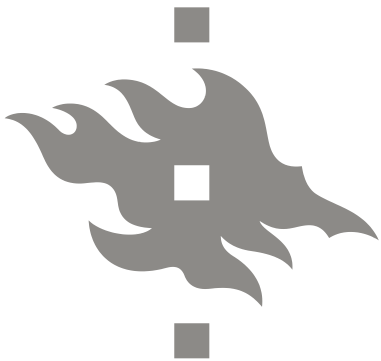
Maksullisen palvelun tulojen määritelmä KIT:n mukaan

- Maksullisen palvelun tuloissa ilmoitetaan kaikista kirjastopalveluista saadut tulot, jotka kirjasto perii asiakkailtaan (myös korkeakoulun laitoksilta tai muilta organisaatioilta). Kohdassa ilmoitetaan laskutetut tulot ilman mitään vähennyksiä.

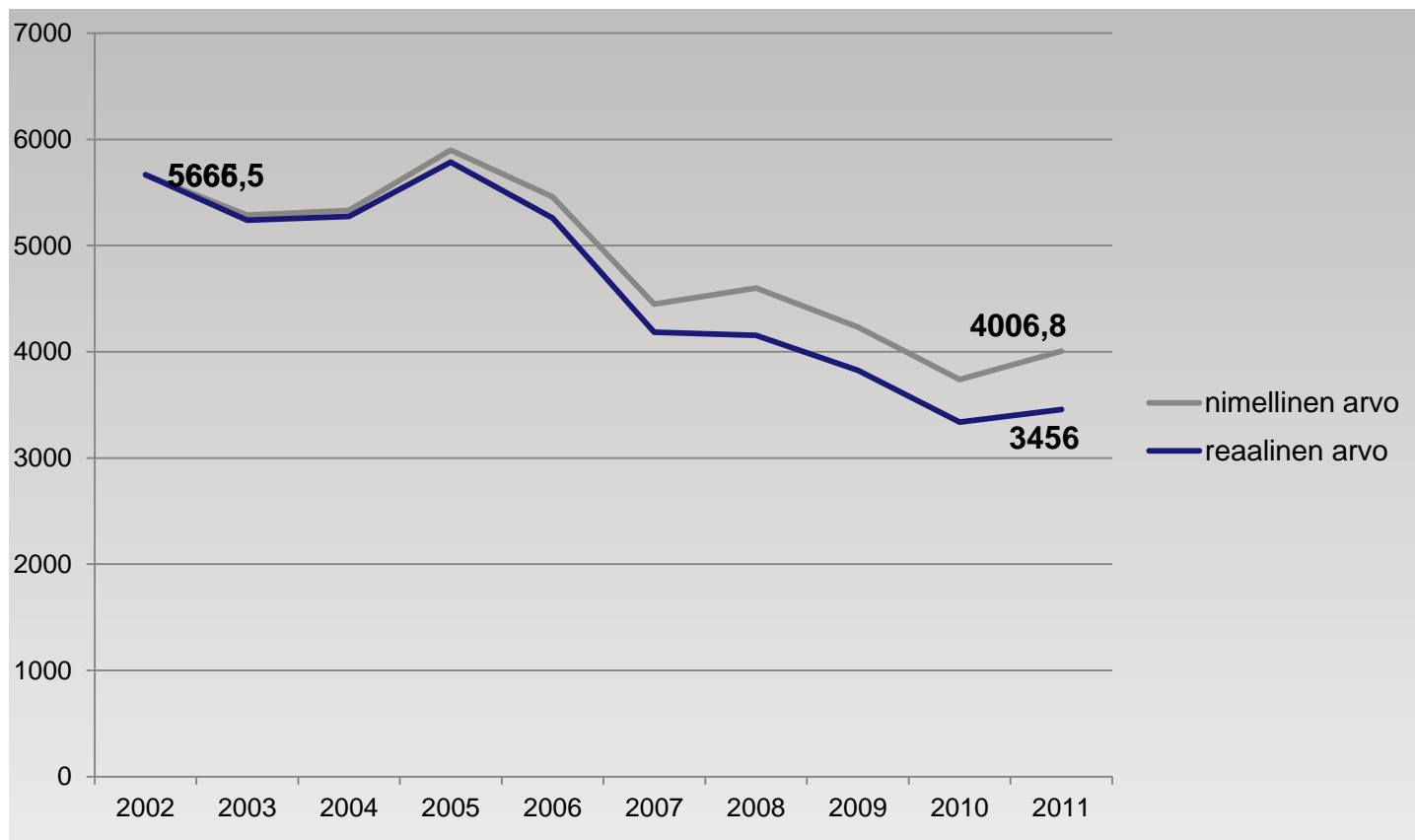

Esimerkkejä maksullisista palveluista kirjastoissa

- kaukopalvelu
- karhunta (sakot, perintä)
- varaukset
- tietopalvelu
- jäljennepalvelu
- palvelusopimukset
- julkaisumyynti
- kopiokorttien myynti
- tuotteiden myynti (kirjastokassit, tms. tuotteet)
- sisäiset tulot

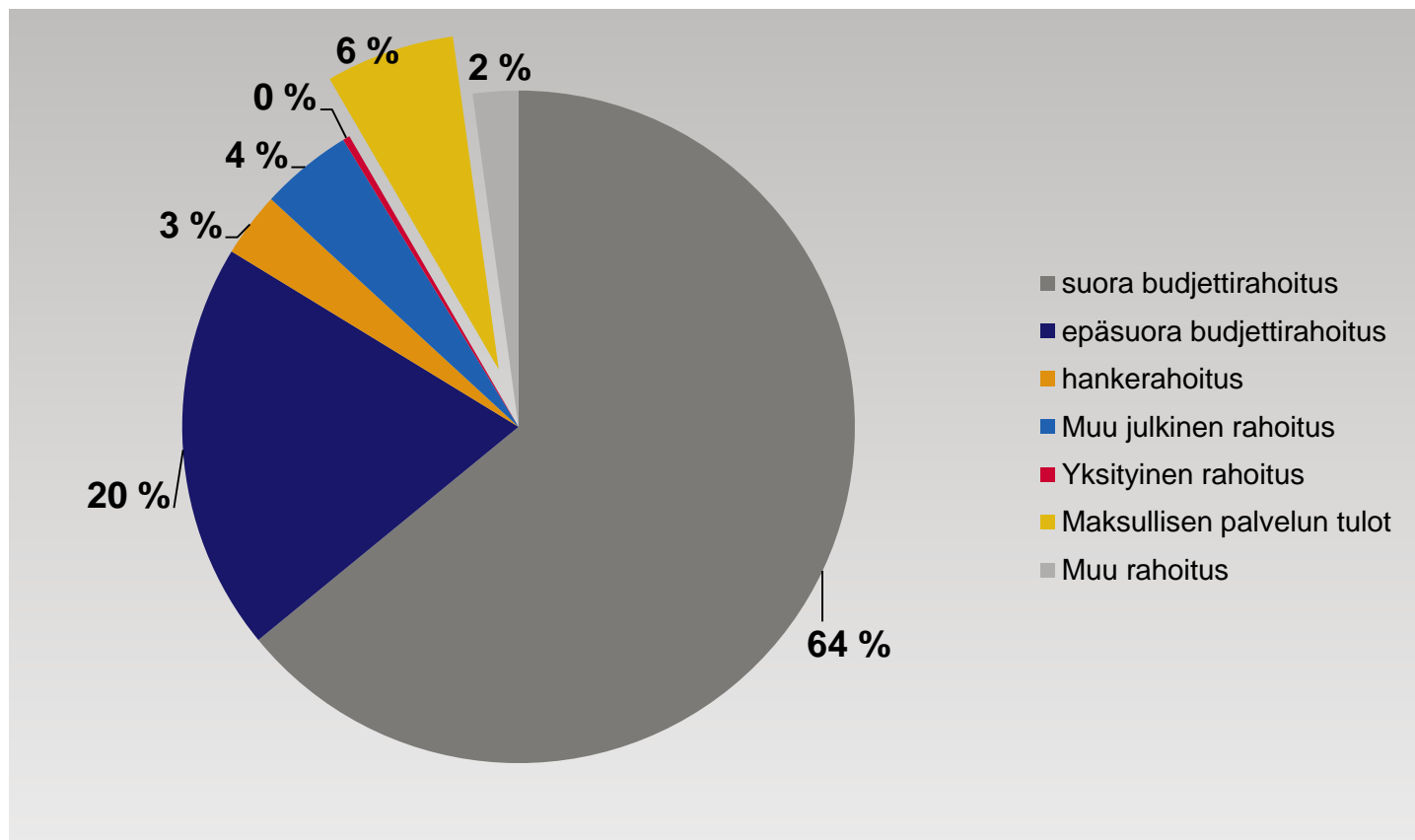

Maksullisen palvelutoiminnan tulot yliopistokirjastoissa vv. 2002-2011 (1000 euroa)

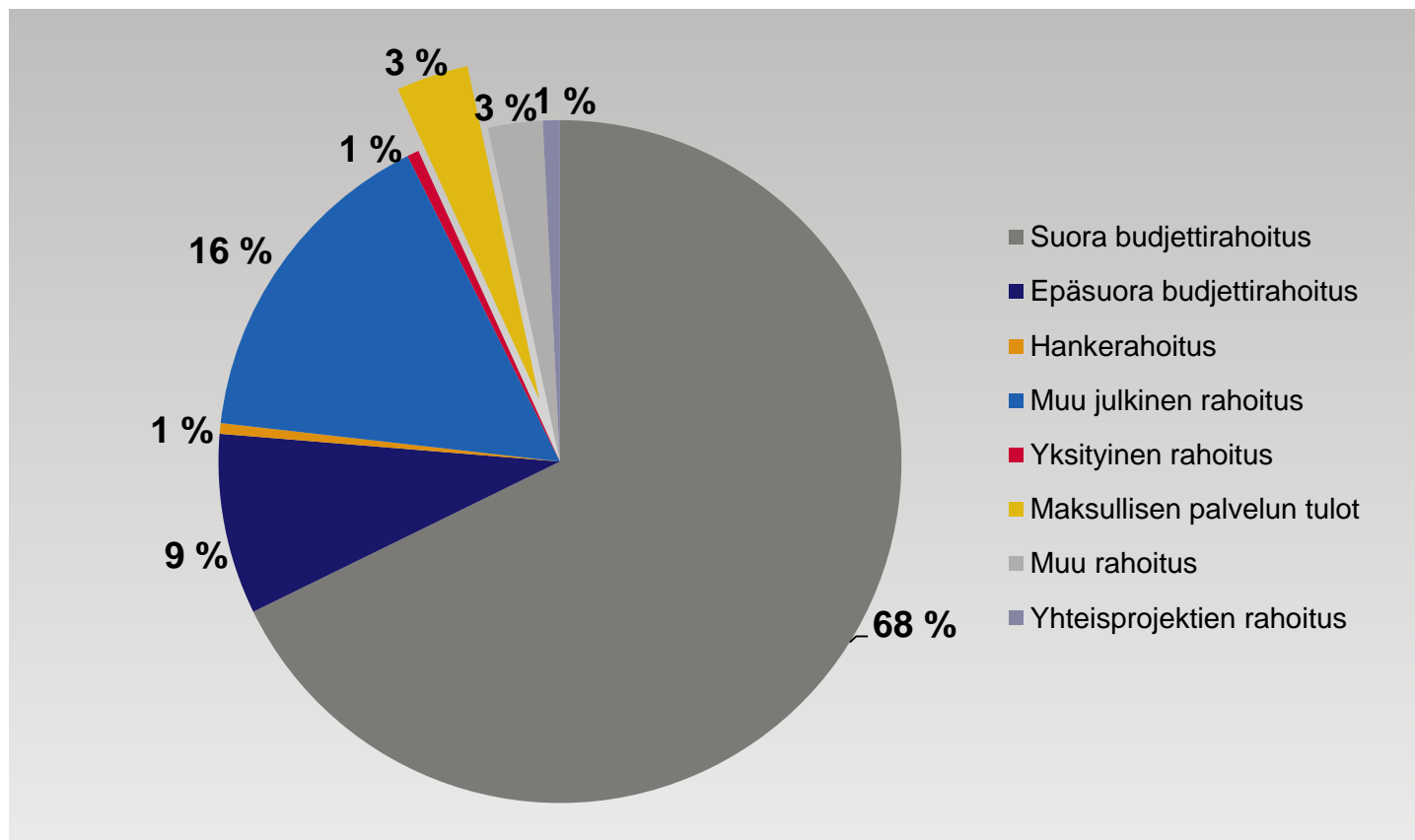

Yliopistokirjastojen rahoitus v. 2002 rahoituslähteen mukaan %

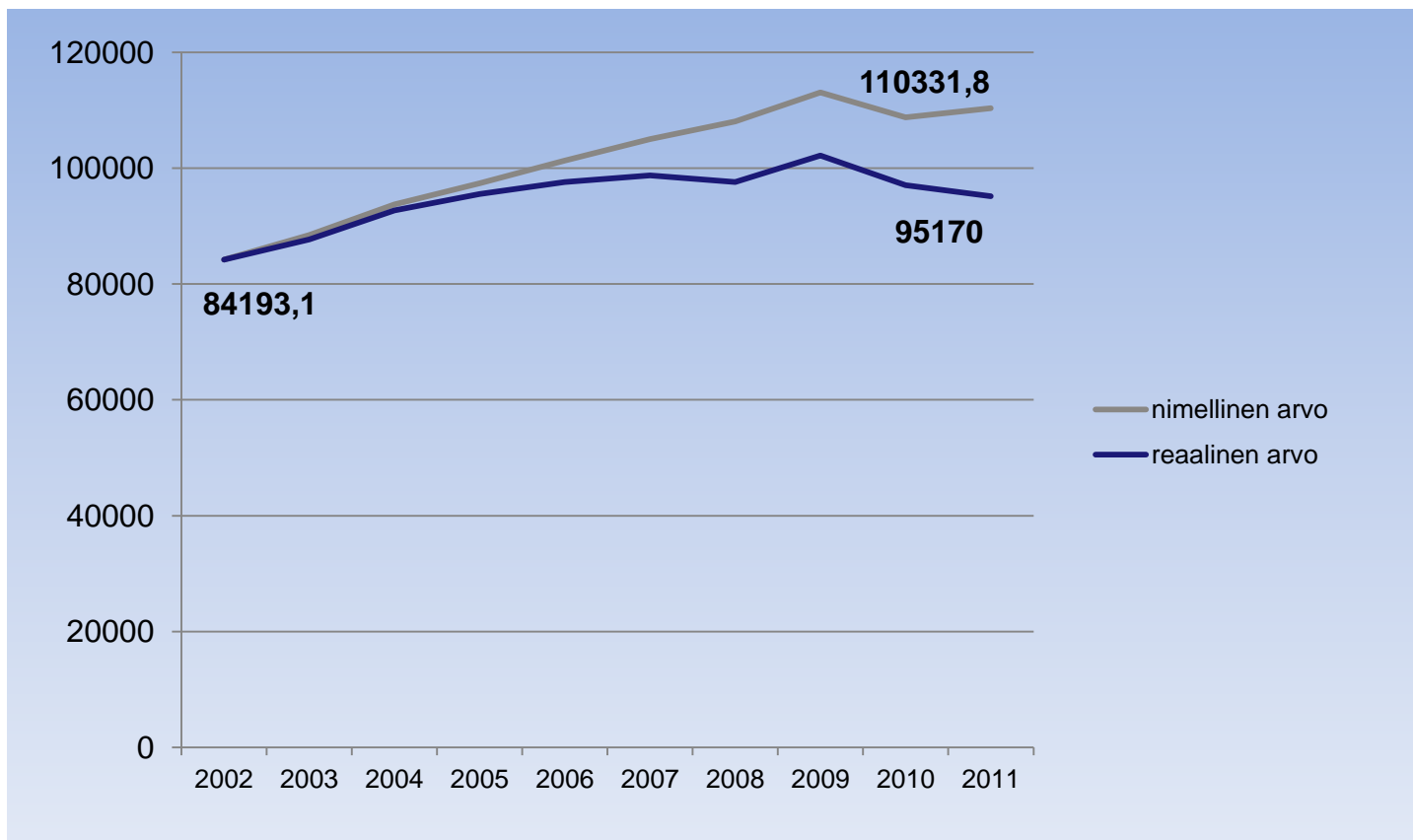

Yliopistokirjastojen rahoitus v. 2011 rahoituslähteen mukaan %

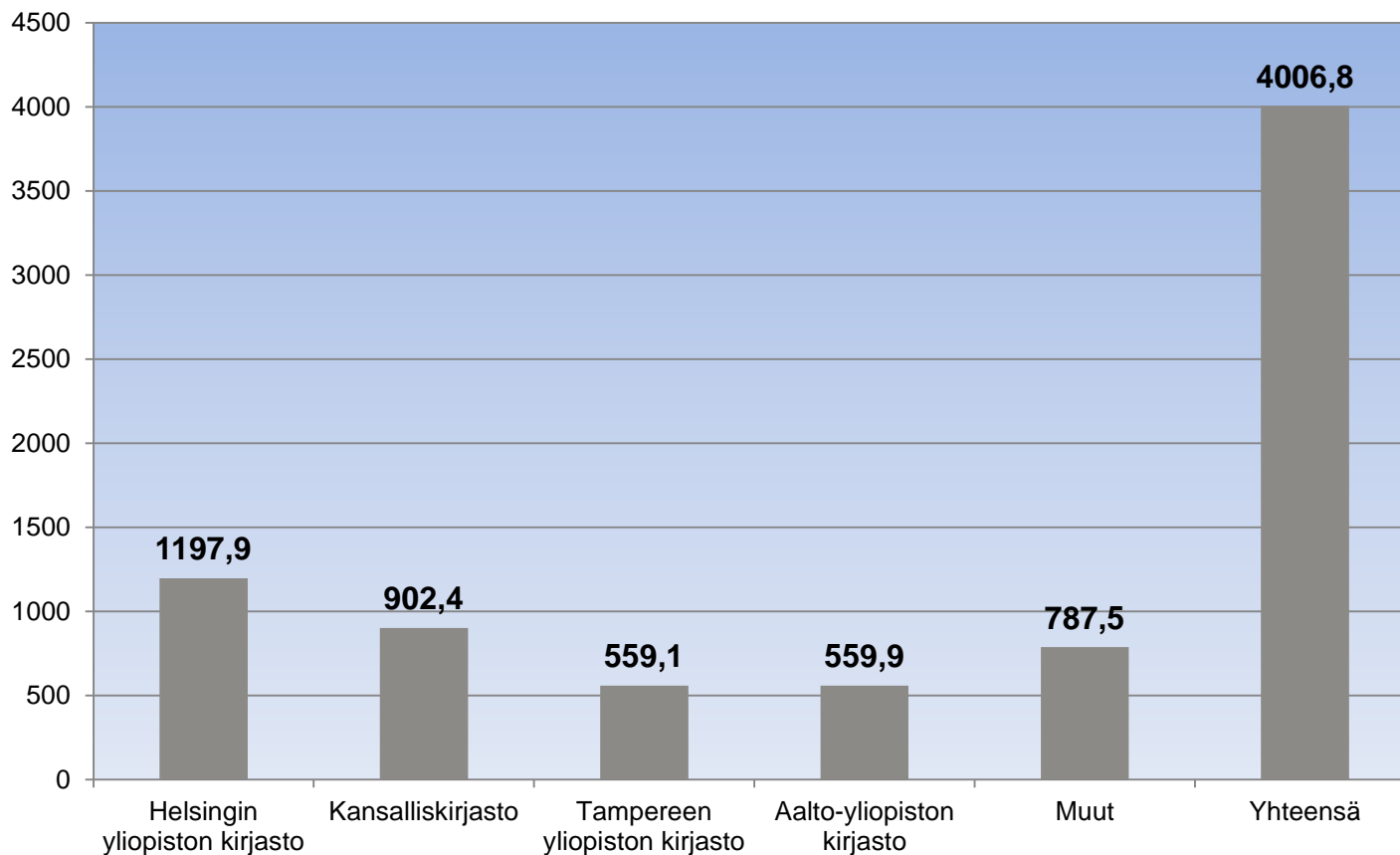

Kokonaismenot yliopistokirjastoissa vv. 2002-2011 (1000 euroa)

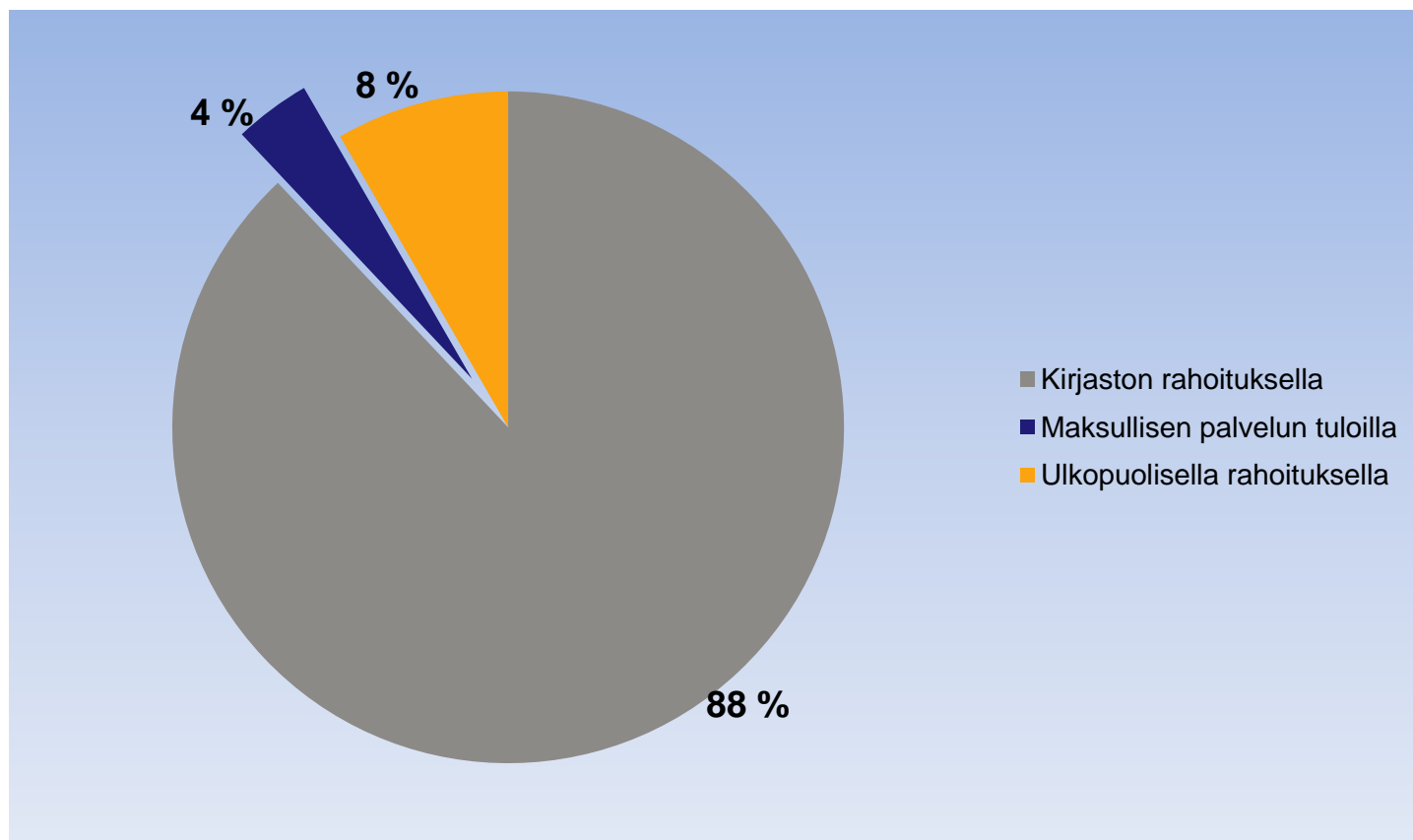

Maksullisen palvelun tulot eräissä yliopistokirjastoissa v. 2011 (1000 euroa)

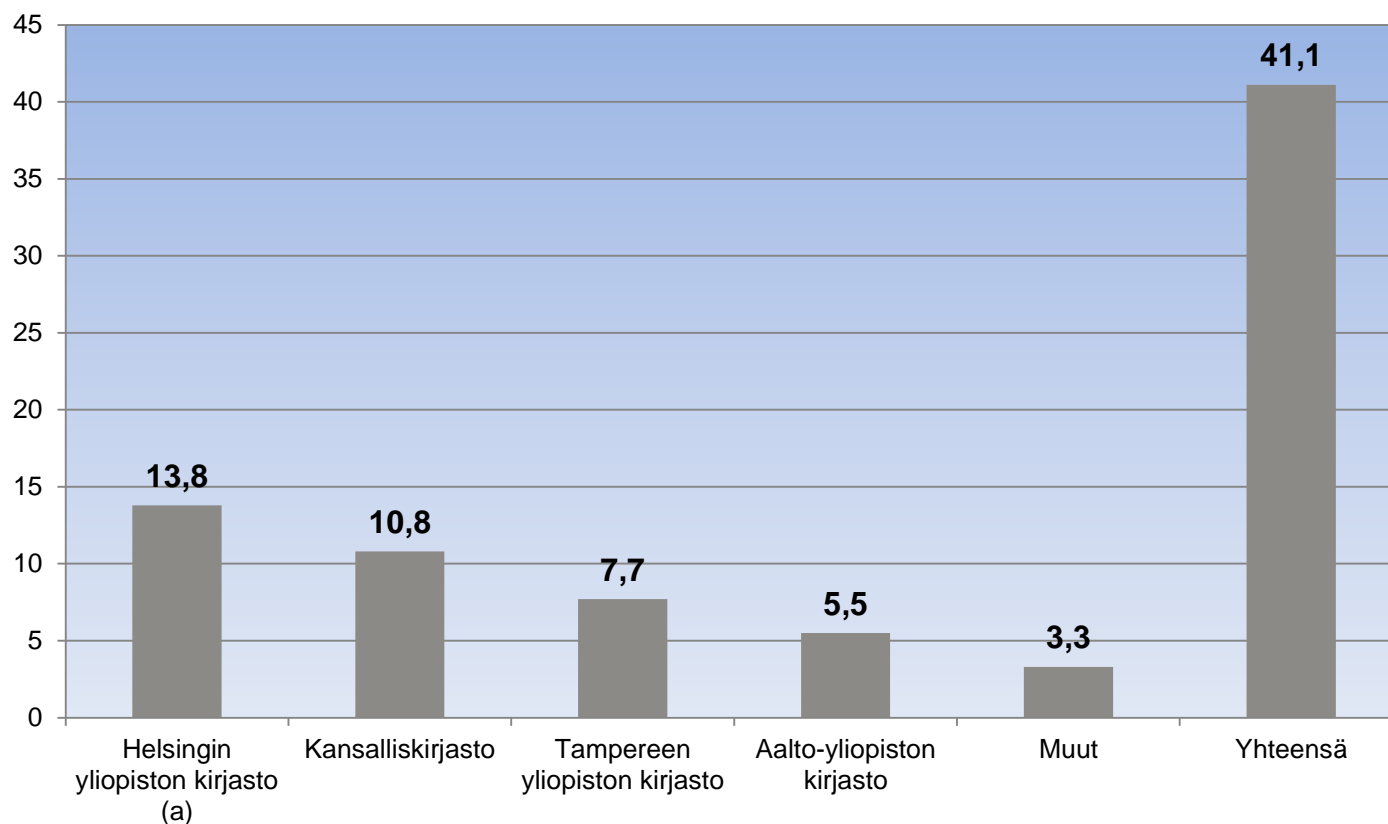
Maksullisen palvelun osuus henkilötyövuosista v. 2011, % (henkilötyövuosia yhteensä 1115,2)

Maksullisen palvelun rahoituksella palkattuja v. 2011, (htv)

(HYK:n osalta käytetty työajanseurannan htv-määrää)

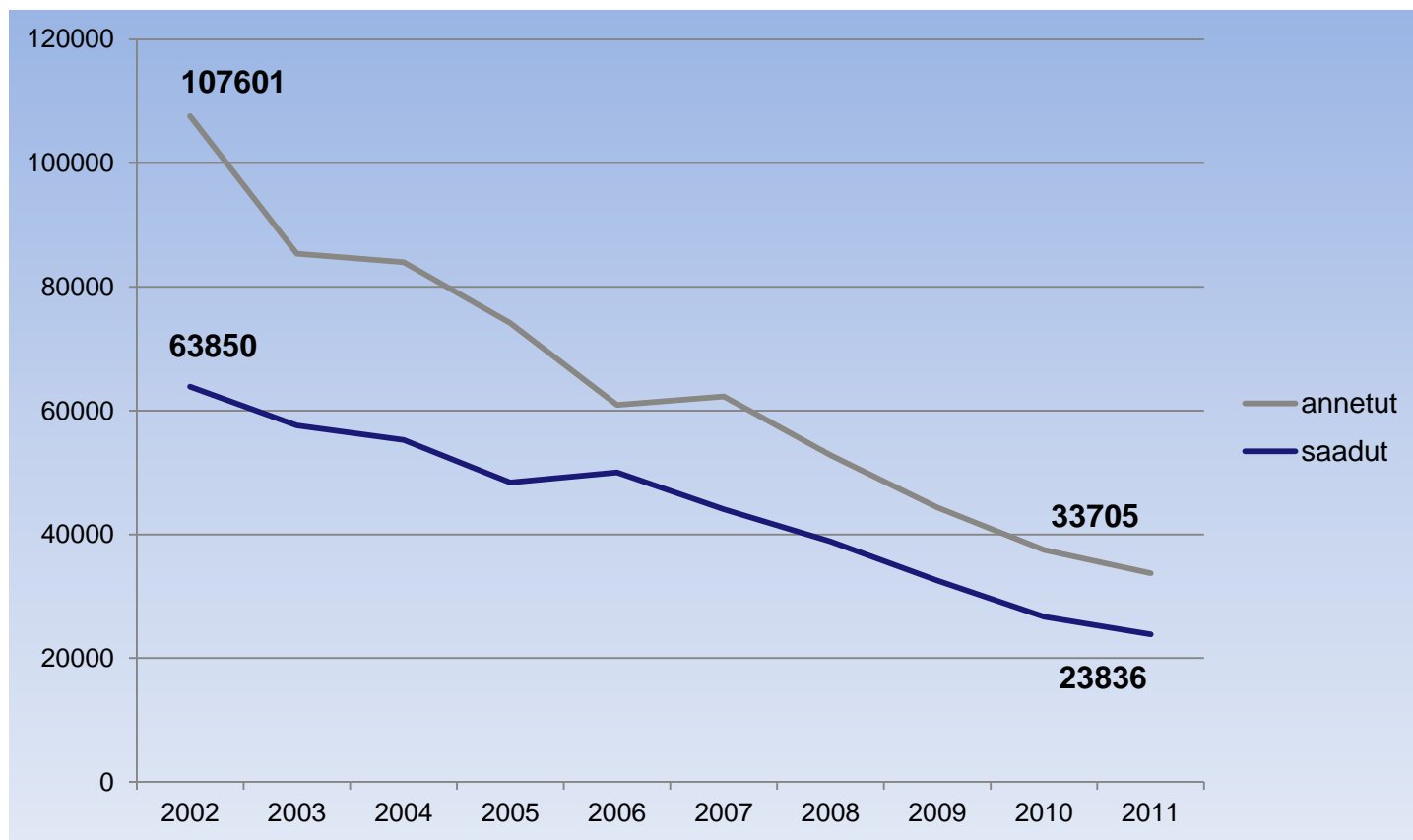

Varausmaksut, myöhästymismaksut ja perintä tulolähteenä

- Helsingin yliopiston kirjastossa n. 40 % maksullisen palvelun tuloista saatiin varausmaksuista, sakoista ja perinnästä (v. 2011)
- Mitä vaikuttaa hinnasto?
- Miten lainauskäytännöt vaikuttavat?
- Mitä lainausmäärät vaikuttavat?
- Miten maksaminen verkossa vaikuttaa?

Kaukopalvelun volyymin muutos yliopistokirjastoissa vv. 2002-2011

Kaukopalvelun rooli kirjastojen rahoituslähteenä

- SYNin hintasuositus / omakustannusarvo / todelliset tuotantokustannukset
- Kaukopalvelu on ollut suosittu kustannuslaskennan kohteena → tehokkuutta saatu mm. keskittämällä, konsortioilla (OhioLINK), prosesseja parantamalla, ulkoistamalla (Subito)

Valtioneuvoston asetus yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista 1082/2009

- **Yliopistojen kirjasto- ja tietopalvelumaksut**
- Kirjastojen omista kokoelmista annetut paikallislainat ja aineistojen muu paikallinen käyttö sekä kirjastojen omien kokoelmaluetteloiden ja avoimien julkaisuarkistojen hakukäyttö ovat maksuttomia. Kansalliskirjaston kansallisbibliografian, kansallisdiskografian ja kansallisen verkkosanaston hakukäyttö on myös maksutonta.
- Kaukopalvelusta valtion ja kuntien ylläpitämille kirjastoille, valtion ja kuntien viranomaisille, sekä kirjastoille, jotka saavat toimintaansa valtionavustusta tai valtionosuutta, peritään aineiston lähettämiskustannukset ja tuottamiskustannukset omakustannusarvon mukaan.
- Jäljennöksistä ja tulosteista peritään maksu omakustannusarvon mukaan.

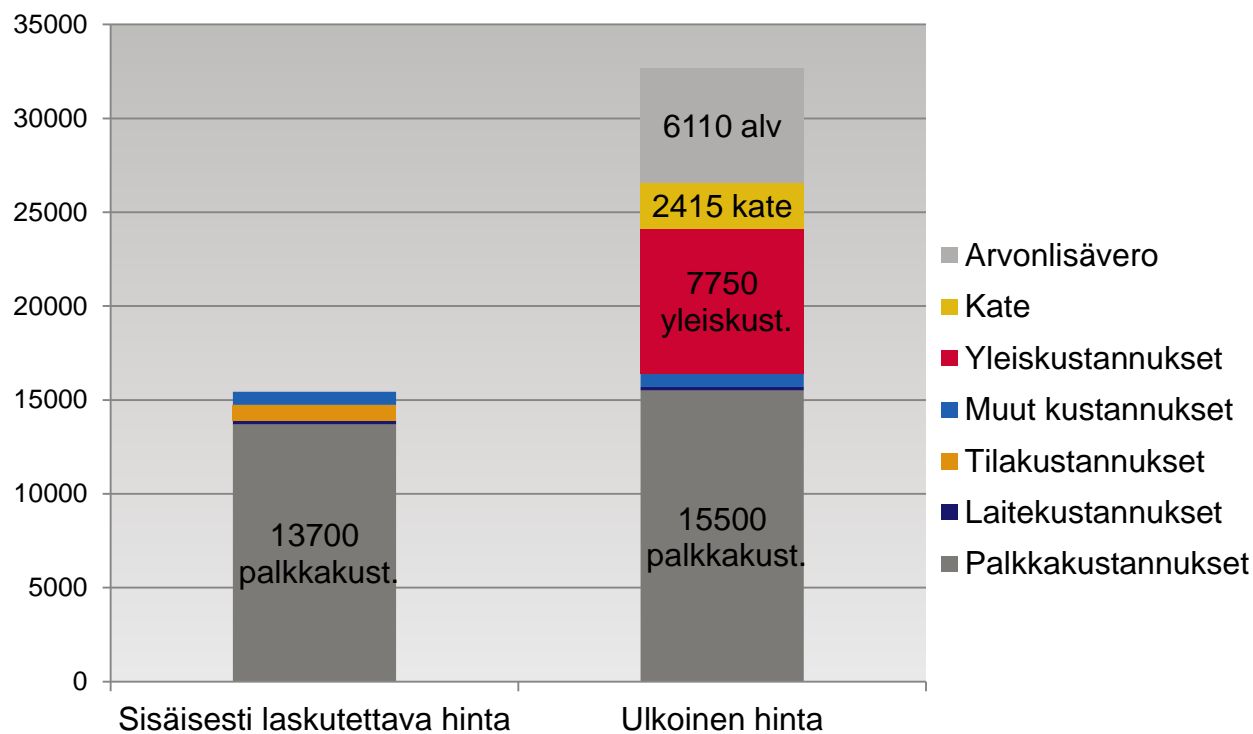

Yliopistojen ohjeet maksullisen toiminnan hinnoittelusta

- Liiketaloudellinen hinnoittelu
- Omakustannusarvo
- Työajan mittaaminen

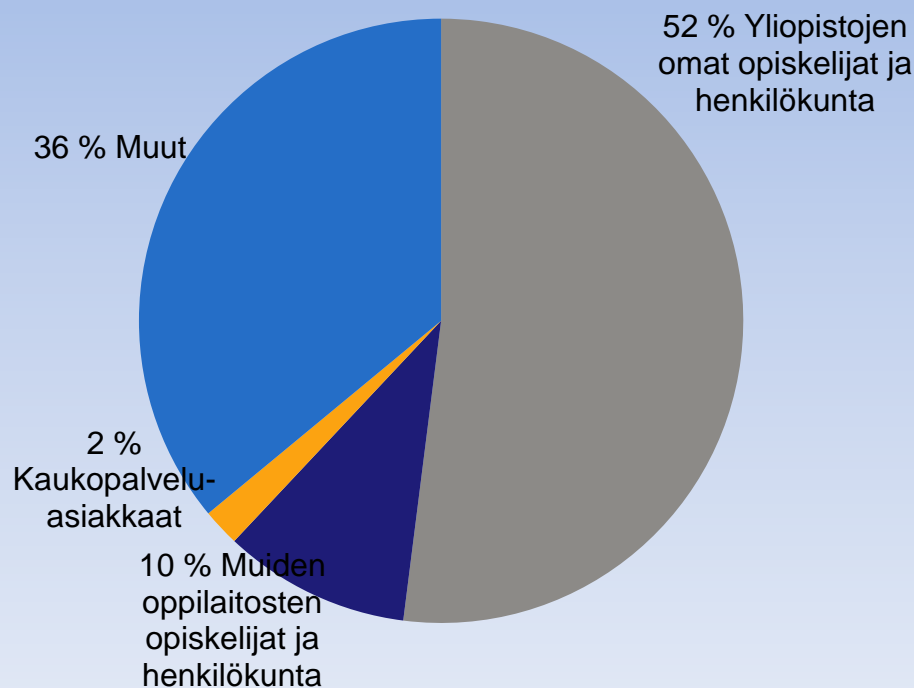
Omakustannusarvon ja liiketaloudellisen hinnan vertailu (jos palkkameno 10 000 €)

Mikä on maksullisten palvelujen tulevaisuus?

**Yliopistokirjastojen aktiiviset lainaajat
(yhteensä 144 000)**

Kiitoksia!

